

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลถึงสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัยขอสรุปผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ
  2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษา
  3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษา
- ในการนี้ ผู้วิจัยขอสรุปและอภิปรายผลดังนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผลสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษา

ผู้วิจัยขอสรุปและอภิปรายผลจากสภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ได้เริ่มต้นจากการจัดตั้งสถาบันจะต้องแสดงขึ้นความจริงใจในการจัดตั้งมี นโยบาย และเป้าหมายให้ชัดเจน และจะต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้ออกสู่ภายนอก ตลอดจนทำให้วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นที่ยอมรับในสังคมและในภูมิภาค

สภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ เป็นบทบาทหนึ่งที่น่าจับตามอง เนื่องจากเป็นองค์กรหนึ่งที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐและมีสถานะเป็นเพียงแค่คณะหนึ่งเท่านั้น แต่กระนั้นจะต้องรับผิดชอบด้านการเผยแพร่อิสลามศึกษาและเป็นสถาบันที่ต้องชี้้นำแก่สังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเมื่อมองถึงภาระแล้วถือว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างมาก

นาซีมะห์ อาลี (2558:120) วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นองค์กรที่สามารถเป็นที่ยอมรับในสังคม และสาขาวิชาที่สอนนั้นเป็นสาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการของสังคมท้องถิ่น เนื่องจากเด็กที่ต้องการเรียนศาสนาก็ไม่จำเป็นที่จะต้องเดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ทั้งนี้สอดคล้องกับที่วิทยาลัยฯ ได้มีการเรียนการสอนวิชาอูคูลุลุดดีน ชารีอะฮ์ เป็นต้น รวมทั้งยังมีการสอบด้วยภาษาอาหรับอีกด้วย ทั้งนี้ยังมีบทบาทในการชี้้นำสังคมเช่นการจัดโครงการสัมมนาทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมถึงการจัดบรรยายธรรม อบรม ที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม ทั้งหมดนี้ ก็ได้รับความ

อำนวยความสะดวกจากหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี และศูนย์
 อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

ความเท่าเทียมของภาครัฐที่จะต้องมีให้แก่สังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็น
 ความเท่าเทียมในด้านเชื้อชาติ ศาสนา เศรษฐกิจและการศึกษา เป็นต้น โดยเฉพาะการศึกษา รัฐบาล
 จะต้องให้เสรีภาพในการเรียนไม่ว่าเขาคนนั้นจะเรียนอะไรก็ตาม เนื่องจากข้อเท็จจริงสิ่งที่เกิดขึ้นใน
 ปัจจุบันนั้น เวลาที่คนๆหนึ่งเดินทางไปศึกษาต่างประเทศในตะวันออกกลางจะถูกจับตาจากรัฐบาล

สภาพการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยฯ จะต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจน ไม่ว่าโครงการ
 ของบุคลากรที่กำกับดูแล รวมทั้งโครงสร้างของโครงการในด้านวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่ต้องการ ถ้า
 มีโครงสร้างที่ชัดเจน งานที่ได้รับมอบหมายก็จะเดินตามลู่ที่วิทยาลัยฯ ได้วางไว้

5.2 สรุปและอภิปรายผลสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ในสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องเน้นการใช้ภาษาอาหรับ โดยผ่านการหลักสูตรที่เข้มข้น
 วิทยาลัยฯ โดยที่วิทยาลัยฯ จะต้องเลือกกระบวนความต้องการจำนวนนักศึกษาหรือความสำเร็จด้านภาษา
 อาหรับ

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับข้อมูลของการวิจัยที่ว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องอนุมัติให้
 นักศึกษาที่จะเข้าศึกษาในแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาตินั้น นักศึกษาจะต้องผ่าน
 กระบวนการเรียนการสอน ณ ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา ก่อน
 เพื่อเป็นข้อบ่งชี้ถึงความสามารถของนักศึกษาที่จะเข้าศึกษาต่อ

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยในต่างประเทศโดยเฉพาะมาเลเซีย
 จะต้องผ่านการเรียนภาษาที่สอดคล้องกับคณะหรือสาขาวิชาที่ตัวเองเลือก เช่น International
 Islamic University Malaysia (IIUM) ที่นักศึกษาจะต้องผ่านการเรียนภาษา ณ Centre for
 Foundation Studies (CFS) หรือผู้ที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อ ณ Academy of Islamic
 Studies, University of Malaya จะต้องผ่านการเรียน ณ Academy of Islamic Studies, Nilam
 Puri Campus. ก่อน

“และจากข้อมูลข้างต้น ยังสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า ทุกๆ
 มหาวิทยาลัยในโลกนี้ นักศึกษาที่จะเข้าศึกษาในสาขาวิชาที่

เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ นักศึกษาจะต้องผ่านหลักสูตรภาษา ก่อนเข้าศึกษาอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจใน หลักสูตรและเนื้อหาที่จะเรียน”

(Slamat Paing, 19 สิงหาคม 2561)

แต่ทั้งนี้ ก็ยังเป็นการขัดแย้งกับหลักสูตรและนโยบายของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่มีการบรรจุการศึกษาให้นักศึกษาจบหลักสูตรการศึกษาภายในเวลา 4 ปีการศึกษา

การสอนภาษาอาหรับให้กับนักศึกษา ผู้สอนควรเน้นการสอนในเรื่องของการพูด และการฟังเป็นหลัก เนื่องจากการฟังอย่างต่อเนื่องจะทำให้ นักศึกษามีการรับรู้ตลอดเวลา รวมทั้งให้นักศึกษาดูภาพยนตร์เกี่ยวกับการ์ตูนที่มีการพูดภาษาอาหรับโดยใช้คำที่ไม่ยาก โดยตรงกับการอ้างอิงของการเรียนภาษาอาหรับที่ว่า ขั้นตอนการเรียนการสอนที่จะทำให้เก่งภาษาอาหรับนั้น มีวิธีการดังนี้

- สร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน โดยนักศึกษาจะต้องมีใจรักในภาษาและกล้าที่จะเรียนเป็นอันดับแรก
- การเข้าห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากห้องเรียนคือศูนย์กลางแห่งความรู้ การเข้าห้องเรียนจะเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เราสามารถซึมซับภาษาอาหรับได้ดียิ่งขึ้น โดยการตั้งใจฟังการสอนของคณาจารย์
- สมุดจดคำศัพท์ การจดคำศัพท์ที่เราไม่เข้าใจ จะช่วยให้เราสามารถกลับไปหาความหมายของคำศัพท์นั้นๆ ซึ่งจะทำให้เราได้รู้คำศัพท์เยอะขึ้น ซึ่งจะช่วยเรามากขึ้นในการสนทนา
- กล้าที่จะตั้งคำถามกับอาจารย์และเพื่อนๆ ในกรณีที่เกิดความไม่เข้าใจในเนื้อหา
- การสนทนากันเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นการสนทนาในเรื่องของเนื้อหาที่เรียน หรืออาจจะเป็นการสนทนาเนื้อหาทั่วไปก็จะเป็นวิธีการเพิ่มความรู้และความกล้าในด้านของภาษาเป็นอย่างมาก
- ผู้ที่สนใจภาษาอาหรับควรที่จะต้องมีห้องสมุดส่วนตัวไว้เพื่อค้นหาข้อมูลต่างๆ หรือเป็นแหล่งอ้างอิงของการเรียน และห้องสมุดดังกล่าวอาจหมายถึงเว็บไซต์หนังสือออนไลน์หรือเว็บไซต์ที่มีความเกี่ยวข้องกับภาษาอาหรับ ซึ่งผู้ที่สนใจจะต้องหมั่นศึกษาค้นหา ดาวนโหลดไฟล์หนังสือจากแหล่งต่างๆ เหล่านี้อยู่บ่อยๆและจะต้องสร้างนิสัยการรักการอ่านหนังสือให้เป็นชีวิตจิตใจ

- ค้นหาแนวทางใหม่ๆ ในการเรียนรู้ภาษาอาหรับ เช่น การเข้าไปกดไลค์เพจเฟซบุ๊กที่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้านภาษาอาหรับ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสื่อต่างๆ และเข้าไปศึกษาในเว็บไซต์ต่างๆ ที่มีการบริการวิชาการด้านภาษาอาหรับ เป็นต้น¹⁹

ข้อความข้างต้นได้สอดคล้องกับการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมาก ซึ่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม นั้น ดังนี้

- อ่านบทความหรือหนังสือภาษาอังกฤษโดยที่ลองเริ่มอ่านจากประโยคสั้นๆ หรือบทความสั้นๆ จากสิ่งที่เราชอบ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านบทความหรือประโยคที่กำลั้งใจและเป็นประโยคที่ไม่ยาก เป็นต้น

- จดศัพท์ใหม่ๆ ที่เราจำได้ อย่างเช่นป้ายบอกทาง

- ทำให้หูคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษ โดยให้ฟังภาษาอังกฤษทุกเวลาที่ว่าง ทั้งนี้เพื่อให้หมี การปรับความคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษ

- ใช้ช่องทางออนไลน์ให้เป็นประโยชน์ อาทิ การดูวิดีโอสั้นๆ จากช่องทาง Youtube

- ฟังทุกที่มีโอกาส เนื่องจากการที่เราอยากเก่งด้านพูดนั้น เราจะต้องฝึกพูดอยู่ตลอดเวลาเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตัวเอง

- อย่างลัวที่จะลองใช้ โดยให้เราลองฝึกหัดพูดคุยกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนหรืออาจารย์ เนื่องจากจะทำให้เรารู้ถึงข้อบกพร่องที่เราสามารถนำแก้ไขได้²⁰

จากเนื้อหาข้างต้นสามารถเป็นข้อสรุปได้ว่า การที่นักศึกษาจะเก่งด้านภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษนั้น มีความคล้ายกันในด้านของการฟัง การสื่อสาร และการจดบันทึกคำศัพท์ใหม่ๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะให้นักศึกษารู้ถึงคำศัพท์ที่มากขึ้น

5.3 สรุปและอภิปรายผลสภาพ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของโครงการ

5.3.1 International Islamic Studies-Networking (IISN)

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยในด้านสภาพของโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) และปัญหา รวมทั้งการแก้ปัญหาของโครงการนั้น ผู้วิจัยขอจำแนกดังนี้

¹⁹ <http://poodarab.blogspot.com/2013/05/10.html>

²⁰ <https://www.britishcouncil.or.th/english/tips/better-in-six-easy-steps>

5.3.1.1 โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาภายใต้โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) เป็นโครงการได้รับความสนใจจากนักศึกษาเป็นอย่างมาก และเป็นตัวเลือกหนึ่งในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการได้ขอให้โครงการดังกล่าวเดินต่อไป เพื่อเป็นหนึ่งเส้นทางที่สามารถพัฒนาภาษาอาหรับแก่นักศึกษาได้

การที่วิทยาลัยอิสลามศึกษายังไม่ยกเลิกโครงการดังกล่าว และยังมี การส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยน ณ ต่างประเทศในทุกๆปี จะทำให้นักศึกษาวิทยาลัยอย่างน้อย 20 คนสามารถสื่อสารด้วยภาษาอาหรับได้

5.3.1.2 ในด้านของสภาพปัญหาของโครงการ ผู้วิจัยพบว่าการที่นักศึกษาเข้าร่วมการอบรมภาษาอาหรับน้อยเกินไปนั้นเป็นส่วนหนึ่งของสภาพปัญหาจริง แต่กระนั้นก็ไม่สามารถที่จะเพิ่มระยะเวลาในการจัดโครงการอบรมภาษาอาหรับได้มากกว่า 5 วัน เนื่องจากส่งผลกระทบต่องบประมาณของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในโครงการซึ่งได้สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของบุคลากรของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

“งบประมาณของการจัดอบรมภาษาอาหรับสำหรับนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) นั้นอยู่ที่ประมาณ 3 แสนบาทต่อครั้ง ซึ่งครอบคลุมทั้งค่าเดินทาง ค่าวิทยากร ค่าอาหาร ค่าที่พัก และค่าวัสดุประกอบการอบรม โดยสามารถจัดได้ประมาณ 5 วันเท่านั้น ในกรณีที่มีการเพิ่มวันเข้าร่วมโครงการ จะทำให้มีการใช้งบประมาณที่มากขึ้น ซึ่งแน่นอนว่าจะส่งผลกระทบต่อกิจกรรมอื่นๆ”

(อับดุลราซัค ยูโซ๊ะ, 6 กรกฎาคม 2561)

ในส่วนของการเข้าร่วมโครงการในแต่ละประเทศนั้น ผู้วิจัยของอภิปรายว่านักศึกษาไม่สามารถเลือกประเทศได้ เนื่องจากบางมหาวิทยาลัยรับจำนวนจำกัด และทางคณะกรรมการมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเลือกนักศึกษาที่มีคะแนนที่สูงที่สุดเพื่อส่งไป ในกรณีที่นักศึกษาได้รับสิทธิ์ไปเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน ณ มหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เลือกไว้ นักศึกษาสามารถยกเลิกได้ ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาบางคนที่มีความประสงค์จะเดินทางไปพัฒนาและเรียนรู้ภาษาอาหรับ ณ ราชาอาณาจักรอัมไมต์จอร์แดน หรือประเทศสหรัฐอเมริกาหรืออเมริกาใต้ ไม่สามารถเดินทางไปได้

ด้านจำนวนของนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนเป็นนักศึกษาจากแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติโดยส่วนใหญ่ ผู้วิจัยขออภิปรายว่า ทุนการศึกษาแลกเปลี่ยนภายใต้โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) เป็นทุนของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่มอบให้นักศึกษาวิทยาลัยฯ ทั้งหมด ไม่ได้จำกัดเพศ และแผนกการศึกษา แต่โดยส่วนใหญ่ที่นักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้นั้น เนื่องจากผู้สมัครเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาแผนกวิชาดังกล่าว

“จำนวนนักศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในแต่ละรุ่นอยู่ที่ประมาณ 120 คน และ 80 กว่าคนเป็นนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ และการที่นักศึกษาแผนกดังกล่าวได้ทุนก็ไม่ใช่เรื่องแปลกอะไรเนื่องจากเป็นทุนในด้านการพัฒนาภาษาอาหรับที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาตั้งใจมอบให้กับนักศึกษา แต่กระนั้นทางคณะกรรมการก็ไม่ได้ละเลยนักศึกษาแผนกวิชาอื่นๆ เช่น นักศึกษาแผนกวิชาการสอนอิสลามศึกษาได้ 70 คะแนน และนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้ 75 คะแนน ทางคณะกรรมการก็มอบทุนให้กับนักศึกษาแผนกวิชาการสอนอิสลามศึกษา ด้วยเหตุผลที่ว่านักศึกษาแผนกการสอนฯ ไม่ได้คุ้นชินและเรียนภาษาอาหรับตั้งแต่แรก”

(ยาฮารี กาเซ็ง, 25 กรกฎาคม 2561)

ในกรณีของการดูแลนักศึกษาอย่างไม่เท่าเทียมกันในด้านของการเดินทางไปทำวีซ่าและค่าใช้จ่ายในการทำวีซ่านั้น ผู้วิจัยขออภิปรายว่า ในกรณีที่สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลของประเทศที่นักศึกษาจะเดินทางไปศึกษาต่ออยู่ใกล้วิทยาลัยอิสลามศึกษา เจ้าหน้าที่ๆดูแลโครงการอยู่สามารถเดินทางร่วมกับนักศึกษาเพื่อทำวีซ่าได้ แต่ในกรณีที่อยู่ไกล เช่น สถานเอกอัครราชทูตอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือแม้กระทั่งในสหพันธรัฐมาเลเซีย เจ้าหน้าที่ๆดูแลจะต้องขออนุมัติเดินทางไปปฏิบัติงานจากคณบดีคณะ ในกรณีที่คณบดีไม่อนุมัติก็ไม่สามารถเดินทางไปได้ แต่กระนั้นผู้วิจัยได้เสนอให้กับเจ้าหน้าที่ๆดูแล ซึ่งเป็นวาระที่ประชุมต่อไป

ในส่วนของการเบิกจ่ายงบประมาณในส่วน of ค่าใช้จ่ายในการทำวีซ่า นักศึกษาบางประเทศสามารถเบิกได้ทั้งหมด แต่บางประเทศไม่สามารถเบิกได้ เนื่องจากบางสถานทูตหรือกงสุลได้

ให้ใบเสร็จรับเงินแก่นักศึกษา ซึ่งสามารถเบิกได้ตามระเบียบของการเงิน แต่บางสถานทูตหรือกงสุล ไม่ได้ให้ใบเสร็จรับเงิน จึงไม่สามารถเบิกได้ตามระเบียบการเงิน

ในการเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) และโครงการต่างๆ นักศึกษาจะต้องมีใบเสร็จรับเงินตัวจริงเท่านั้น ถึงจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ ในกรณีที่ไม่มีใบเสร็จรับเงิน หรือเป็นใบสำเนาใบเสร็จรับเงิน ทางการเงินจะไม่สามารถอนุมัติเบิกได้

ส่วนระยะเวลาในการขอเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย เช่นนักศึกษาแฉ่งวันนี้ แล้วจะได้เงินพรุ่งนี้เลย เป็นสิ่งที่เป็นไปได้อย่างยิ่งในการเงินเพราะกระชั้นชิดเกินไป

“การยืมเงินหรือการเบิกค่าใช้จ่ายมีขั้นตอนตามระเบียบอยู่แล้ว ซึ่งขั้นตอนก็มีดังนี้

1. นักศึกษาแจ้งประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะต้องให้แก่เจ้าหน้าที่
2. เจ้าหน้าที่จะต้องทำหนังสือขออนุมัติค่าใช้จ่ายโดยให้คนบติเป็นผู้อนุมัติโดยผ่านงานการเงินและบัญชีของคณะ ซึ่งกว่าจะอนุมัติโดยปกติก็ใช้เวลาประมาณ 2-3 วัน
3. เมื่ออนุมัติเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่จะต้องทำหนังสือยืมเงิน โดยแนบเอกสารตามข้อ 2 ซึ่งส่วนนี้อาจจะใช้เวลาอีกอย่างน้อย 2 วัน
4. เมื่อเงินยืมถูกอนุมัติโดยคนบติแล้ว วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องส่งหนังสือยืมเงินไปยังมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขออนุมัติจากรองอธิการบดีวิทยาเขตปัตตานีอีกครั้ง อย่างน้อยใช้เวลาอีก 3-4 วัน
5. เมื่อเช็คเงินออกแล้ว เจ้าหน้าที่จะต้องนำเช็คกลับมายังการเงินวิทยาลัยอิสลามศึกษาเข้าขึ้นเงิน โดยใช้เวลาอีกอย่างน้อย 2 วัน เงินจึงจะเข้าในบัญชีวิทยาลัยฯ และหลังจากนั้นจึงสามารถเบิกได้”

(เงีรุธานา บากา, 2 มิถุนายน 2561)

ในประเด็นปัญหาของความล่าช้าในการเดินทางไปเข้าร่วมโครงการตามนโยบายการเผยแพร่ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ว่า สาเหตุที่ทำให้เดินทางล่าช้านั้น

เกิดจากมหาวิทยาลัยปลายทางในการออกหนังสือยอมรับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน นักศึกษาเพื่อพัฒนาภาษาอาหรับ ซึ่งวิทยาลัยอิสลามศึกษาไม่สามารถรับเราให้เขาตอบรับได้ ซึ่งวิทยาลัยฯ สามารถสอบถามถึงความก้าวหน้าได้เท่านั้น

“การรับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาเพื่อพัฒนา ภาษาอาหรับ วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้พยายามตกลงความร่วมมือ กับมหาวิทยาลัยในประเทศหลายมหาวิทยาลัยด้วยกัน เช่นใน ประเทศจอร์แดนและสหรัฐอเมริกาเอมิเรตส์ แต่กระนั้นการตอบ รับนักศึกษาเพื่อเข้าร่วมโครงการ เป็นสิทธิ์และอำนาจของ มหาวิทยาลัยนั้นๆ เราไม่สามารถที่จะก้าวก่ายในส่วนนี้ได้”

(อัสมัน แตอาลี, 8 เมษายน 2561)

การที่ไม่สามารถเดินทางเข้าร่วมโครงการภายในเวลาที่ต้องการ ยังเป็นบททดสอบ หนึ่งจากอัลลอฮ์ ﷻ ในด้านของความอดทน และสำหรับความอดทนเท่านั้นที่นำมาซึ่งชัยชนะและ ความสวยงาม ตลอดจนการที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ตามเวลาที่ตั้งไว้ ยังเป็นบททดสอบ ของอัลลอฮ์ ﷻ ที่มีต่อบ่าวของพระองค์ในด้านการตะวักัลต่อพระองค์ และผู้ที่ตะวักัลต่อพระองค์ เท่านั้นที่มีทางออกเสมอ

จากการวิเคราะห์และการอภิปรายของสภาพโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) และปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ไขโครงการดังกล่าว ซึ่งเป็นบทบาทของ วิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ พบว่าอุปสรรคของการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้อง ด้านภาษาโดยตรงคือการเพิ่มระยะเวลาในการอบรมเท่านั้น ในส่วนที่นอกเหนือจากนี้ เป็นปัญหาใน ส่วนของด้านประกอบของโครงการเท่านั้น แต่กระนั้นก็ยอมรับว่าส่วนประกอบทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ สำคัญมากที่จะทำให้บทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับเดินไปข้างหน้าได้

5.3.2 ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

จากสภาพของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในศูนย์ฯ ผู้วิจัยขอวิเคราะห์และอภิปรายผลดังนี้

การที่ผู้เข้าร่วมโครงการที่ทางศูนย์ได้จัดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่ผู้ที่สนใจ มีความต้องการให้ศูนย์ยืดระยะเวลาในการจัดโครงการ จากเดิม 4-5 วัน เป็น 1 สัปดาห์อย่างน้อย ทางศูนย์ฯ มีความสามารถที่จะทำให้ แต่ทางผู้เข้าร่วมจะต้องออกค่าใช้จ่ายในส่วนที่เหลือนอกจาก 4-5 วัน ที่ทางศูนย์ฯ รับผิดชอบ เนื่องจากพบว่าสิ่งที่ทำให้โครงการไม่สามารถจัดวันเพิ่มได้นั้นเป็นกระบวนการทางงบประมาณหาใช้กระบวนการของหลักสูตร

ในด้านของหลักสูตรที่ใช้อบรมสำหรับคณาจารย์สอนภาษาอาหรับจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ศูนย์ฯ ยังไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรในด้านนี้ ในกรณีนี้ ทางศูนย์ฯ จะต้องมีการประชุมทางวิชาการร่วมกับองค์กรที่ดูแลหลักสูตรภาษาอาหรับที่ใช้เป็นการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งศูนย์ฯ ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนหลักสูตรที่เราใช้ได้อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นศูนย์ฯ จะต้องเปลี่ยนหลักสูตรของตัวเองเพื่อที่จะตอบโจทย์ของโครงการนี้ต่อไป

ด้านการสร้างชั้นเรียนสำหรับผู้สนใจเข้าเรียนหลักสูตรระยะสั้น ผู้วิจัยสังเกตว่า ศูนย์ฯ ยังไม่มีการจัดข้อสอบเพื่อแยกผู้สนใจภาษาอาหรับ เนื่องจากเมื่อมองถึงผู้เข้าร่วมโครงการในปัจจุบันยังเรียนในกลุ่มเดียวกันระหว่างผู้ที่มีความรู้ภาษาอาหรับและผู้ที่ไม่มีความรู้เลย ทั้งๆที่ศูนย์ฯ ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ในการจัดตั้งข้อสอบเพื่อวัดระดับผู้สนใจเข้าศึกษาภาษาอาหรับ

ในด้านงบประมาณที่ใช้ในการอบรมภาษาอาหรับที่ทางศูนย์ฯ ได้รับมานั้นมีความไม่แน่นอนของจำนวนของเงินงบประมาณ จึงทำให้ศูนย์ฯ ไม่สามารถดำเนินตามแผนที่วางไว้ นั้น ผู้วิจัยมองว่าประเด็นดังกล่าวเป็นความจริง เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับมาในแต่ละปีเป็นงบประมาณที่คาบเกี่ยวกับรัฐบาล ศูนย์ฯ ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาสามารถจัดโครงการเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับได้ดีในกรณีที่รัฐบาลอนุมัติงบประมาณ แต่กระนั้น ทางศูนย์ฯ จะไม่สามารถดำเนินการใดๆเลย ในกรณีที่มิได้รับงบจากรัฐบาล หนำซ้ำยังมีความเสี่ยงในการที่จะเลิกจ้างบุคลากรที่ดูแลโครงการ ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ศูนย์ฯ ควรจะมีวิธีการหาแหล่งเงินนอกเหนือจากการพึ่งพางบประมาณอย่างเดียว เช่น ศูนย์ฯ จะต้องประชุมร่วมกับผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในการบังคับนักศึกษาที่จะเข้าศึกษาในแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ จะต้องผ่านการเรียนภาษาจากศูนย์ฯ ก่อนเข้าศึกษาปีหนึ่ง และวิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องอนุมัติค่าธรรมเนียมการศึกษาของนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติส่วนหนึ่งแก่ศูนย์ฯ

ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติเพื่อที่ทางศูนย์ฯ จะได้สามารถนำเงินดังกล่าวไปบริหารศูนย์ฯ

5.3.3 โครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

จากการเก็บข้อมูลด้านสภาพของโครงการมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ ปัญหาและการแก้ไข ปัญหา ผู้วิจัยขอสรุปและอภิปรายดังนี้

การที่วิทยาลัยอิสลามศึกษามอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาจากต่างประเทศที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาเพื่อนเดินทางมาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษานั้นเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากสามารถสร้างบรรยากาศความเป็นสากลในวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ โดยเฉพาะในแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ การสร้างบรรยากาศโดยการมอบทุนการศึกษาอย่างน้อยปีละ 20 ทุน ต่อปีการศึกษา สามารถสร้างสังคมความเป็นนานาชาติในการฝึกภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษได้ เนื่องจากจำนวนนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติในปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 50-60 คนต่อปีการศึกษา²¹ นั้นย่อมหมายความว่า อัตราความเป็นนานาชาติอยู่ที่ 1=3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ผู้วิจัยคิดว่าสามารถพัฒนาภาษาอาหรับและอังกฤษได้เป็นอย่างดี

ในส่วนของประเด็นด้านการสื่อสารของนักศึกษาไทยกับนักศึกษาต่างชาติ นั้น ผู้วิจัยของสรุปว่ามีนักศึกษาบางคนที่ไม่กล้าที่จะสื่อสารด้วยภาษาอาหรับจริง เนื่องจากความอ่อนแอในด้านภาษาของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาเลือกที่จะหลบหน้าเวลาที่เจอกับนักศึกษาต่างชาติ ซึ่งประเด็นนี้จะทำให้นักศึกษามีการพัฒนาในด้านภาษาอาหรับช้าลง แต่กระนั้นก็ยังมียุทธศาสตร์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับ โดยวิธีการมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถตอบโจทย์บทบาทของวิทยาลัยฯ ได้เป็นอย่างดี

เมื่อมองโดยรวมแล้ว ผู้วิจัยขอสรุปว่า การมอบทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาต่างชาติเพื่อเดินทางมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่เป็นบทบาทสำคัญของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ และเป็นวิธีการที่สามารถตอบนโยบายเดิมของวิทยาลัยฯ ได้เป็นอย่างดี และไม่ใช่นักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษาเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์ เนื่องจากยังรวมถึงคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อีกด้วย

²¹ ข้อมูลอ้างอิงสถิตินักศึกษา งานทะเบียนนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

5.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรดำเนินการดังนี้

5.4.1 วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรสร้างความมั่นใจให้กับสังคมและหน่วยงานของรัฐในการที่จะเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ด้านภาษาอาหรับ และสามารถพัฒนาชีวิตชุมชนได้

5.4.2 วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะเน้นถึงความสำคัญในการเรียนภาษาอาหรับแก่นักศึกษา และสมควรที่จะต้องให้นักศึกษาวิทยาลัยฯ โดยเฉพาะสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติจะต้องผ่านรายวิชาภาษาอาหรับเบื้องต้นก่อนลงทะเบียนเรียน

5.4.3 วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะส่งนักศึกษาเดินทางไปแลกเปลี่ยนนักศึกษา ณ ประเทศอาหรับเพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านภาษามากขึ้น ทั้งนี้ควรที่คำนึงถึงความเหมาะสมผลด้านแผนกวิชา อาทิ แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติควรที่จะส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนแถบประเทศอาหรับ แผนกวิชาการสอนอิสลามศึกษาควรที่จะส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยน ณ ประเทศที่มีระบบการเรียนการสอนที่เป็นระบบ

5.4.4 วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่มอบนโยบายให้ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาให้สร้างข้อสอบที่เป็นระบบและมีระดับชั้นเพื่อแยกนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อความเข้มข้นในการสอนโดยเรียนรู้จากสถาบัน IFLA, IIUM สหพันธรัฐมาเลเซีย

5.4.5 วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่เน้นถึงความจริงจังในการรับนักศึกษาจากต่างประเทศเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ทั้งนี้เพื่อสร้างบรรยากาศและความเป็นนานาชาติในหมู่นักศึกษาโดยไม่เน้นการมอบทุนการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแก่ผู้ทำวิจัยในครั้งหน้าว่าควรที่จะเน้นการทำวิจัยถึง สภาพปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ กรณีวิจัย ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เนื่องจากผู้วิจัยมีความเห็นว่าศูนย์ดังกล่าวมีแผนและกำลังสร้างระบบที่ดีในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ด้วยเหตุนี้ถ้าสามารถมีผลงานวิจัยรองรับการพัฒนาและการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของศูนย์ฯ เพื่อใช้ในการ

พัฒนาระบบของศูนย์ฯ ได้นั้น ผู้วิจัยคิดว่าศูนย์ฯ จะเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ภาษาอาหรับได้เป็นอย่างดี

Prince of Songkla University
Pattani Campus